

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate Sarajevo št. 7563 Zagreb št. 39.011 Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Slovenska obletnica

525 letnica ustoličenja slovenskih vojvod

Dne 18. marca l. 1414 je bil zadnjikrat slovensko slovenec ustoličen na Gosposvetskem polju na Koroškem Nemec Ernest Zelezni za slovenskega vojvoda po običaju starih Slovencev še iz poganskega časa. Od tedaj je poteklo že 525 let — in ostal je samo spomin na knežji kamen v celovškem muzeju ter vojvodski prestol na polju pod najstarejšo slovensko cerkvijo Gospo Sveto, obdan z železno ograjo. Pred petindvajsetimi leti — ob poltisočletnici svetega spomina — se je ves slovenski narod hotel zbrati na Gosposvetskem polju ob tem kamnu svoje davne mogočnosti in veljastva, in od tam razmakniti teme nad našo zibelko in našo zatemnelo slavo — toda sila in svetlovni požar sta uničila željo po novem ustoličenju slovenskega duha na prestol slovenskih pradedov, za katerim ni več vstala zarja prvotne svobode. Zdaj počiva kamen kot kamen na polju, ne seda več nanj ne domači kmet in ne tuji gospod, da bi prisegala v slovenskem jeziku na postavo, staro tisočletja, na svet spomin edinstvenega prvotnega prava, kakor se je v vsej Evropi obrnil samo v spominu slovenskega naroda.

»Koroško vojvodsko ustoličenje nima para na svetu,« je pisal francoski sociolog Bodin in Slovence dr. Mal piše v svoji najnovejši nemški razpravi: »V vsej neslovanski Evropi iščemo zastoj podobnosti s karantanekim vojvodskim ustoličenjem... kakor tudi stoji edinstveno v zgodovini primer, da se ustoličuje izven cerkve in v ljudskem, v tem primeru slovenskem jeziku, kajti drugod so se ustoličenja vršila s cerkvenimi obredi in v latinščini.« Vse to je dokaz za izredno starost slovenskega obreda, ki sega prav po teh znakih sodeč v davno, še pogansko preteklost Slovencev, ko so na odprtih zborovanjih, na staroslovenskih »večah«, po svoji volji izbirali svoje gospodaje, tedaj še iz svojega plemstva, ga vprašali po poreklu, po njegovi osebnosti, in ga zaprilegli, da bo nepriistransko delil pravičnost vsem, čuval vdove in sirote in ostal do konca zvest svoji obljubi! In šele nato mu je svobodni kmet, človek iz ljudstva, odstopil svoj knežji kamen, kamor se je usedel on, ki je oblast dobil samo iz ljudstva, da jo uporabi za ljudstvo! Čudovito lepa simbolika, ki je zrastle iz osnov slovenskega ljudstva in slovenske stare pravde, in se tako zrastle s slovensko zgodovino in pravnim čutom, da je na isti način tudi zaprilegal ne samo svojo pečico slovenskih vojvod, temveč tudi tuja, kateremu je dajal oblast nad seboj, tudi Nemca, tudi Čeha (Otokarja), do zadnjega Habsburžana l. 1414. »Windischer rede sol er phlegen,« pravi stara rimana kronika o tem obredu: v slovensčini je slovenski kmet izročal tujemu vladarju oblast nad seboj, v slovensčini mu je izbranec moral zaščititi pravice, v slovensčini je tožil svojega vojvoda pred cesarjem in v slovensčini se je moral vojvoda zagovarjati! Slovensčina je bila običajni jezik na koroškem dvoru še tudi potem, ko vojvoda sam ni bil več mož naše krvi. »Boge te primi gralva Venus,« je lep pozdrav iz tistega časa in tistih razmer, in »boge te primic so gotovo tedaj Karantanci vzklikali tujem, ki so si jih izbrali za svoje gospodaje in ki so hoteli prisedi na njihovo staro pravdo!

Ali ni na ta stari edinstveni način bilo izpričano naziranje, da oblast izvira iz ljudstva in so jo poznejše redakcije, ko so peljali ustoličenega kneza tudi v cerkev, potrdili z resnico, da je oblast od Boga, dana zato, da vladar ščiti ljudstvo, ki mu vlada? Koroško ustoličenje je čudovit dokaz prvotne slovenske demokracije, soudeležbe na oblasti in celo sodnika nad vladarjem. Ljudski glas — je v osnovi tega obreda, in ljudski izberi se pokori boritelj sam z vso voljo in zvestobo. In prevzematelj oblasti od ljudstva priseže na svetinje naroda, ki mu vlada in spoštuje njegov jezik tako, da mu dá vse pravice svobodnega jezika, da, celo uradnega, kajti on se prilagodi jeziku pokrajine, ki ji vlada.

Pol tisočletja in več je že, kar je slovenski narod ob svoji narodnopolitični zibelki zaprilegal po svoje svoje vladarje in odslej je bil pol tisočletja odpahnjn od vladajočih krogov ter je rasel in se razvijal v ljudskih plasteh, dokler ga l. 1918 zopet ni postavilo tja, kjer je bil na koroškem dvoru že pred tisočletjem: kot jezik tistega, ki prihaja med nas kot vladar in nas pozdravlja v našem jeziku in prisega, da bo čuval naše stare pravde!

Zato je spomin na ustoličenje koroških vojvod po starem slovanskem običaju in v slovenskem jeziku tako velik dogodek v slovenski zgodovini in ima tako veliko narodno politični pomen, da spada resnično med največje podobe naše zgodovine, vredne, da jo vsak naš človek hrani v svojem arcu kot dokaz na soudeležbo pri vladanju tudi takrat, ko smo vabili in prevzemali tuje kneze, da nam dele pravico, čuvajo naše življenje in spoštujejo naš jezik. Toda tako je bilo še pred pol tisočletjem — oddaljen pa je tudi običaj sam šel v pozabljenje, ne v pozabljenje pri narodu, ki ga je izumil in ljubil, temveč pri tistih, ki so se po njem vezali na našo pravdo in je niso več imeli namena spoštovati v vsej polnosti. In ko so l. 1800 prodali posestava tistemu slovenskemu kmetu iz Koroškega, ki je imel od pamtiveka dolžnost, predajati oblast novoizbranim knezom v imenu ljudstva, je bila s tem še bolj simbolno poudarjena zgodovinska tragika slovenskega svobodnega kmeta izpred tisočletja, ki je utonil v germanskem morju in bankrotiral pod neoposto-vanjem stare demokracije, glasu iz ljudstva.

Knežji kamen je danes samo še spomin, spomin na svobodnega kmeta slovenskega rodu, ki

Poljska in Madžarska srečni da sta dobili skupne meje

V Karpatski Ukrajini pa boji še vedno trajajo

Varšava, 17. marca. AA. Pat. Časopisje so glasno pozdravljali vzpostavitev skupne poljsko-madžarske meje.

»Poljska Zbrojna«, organ poljske vojske piše, da je skupna meja vzpostavljena kakor je to zahtevala zgodovinska tradicija obeh prijateljskih narodov. Naj bi poljske in madžarske roke, ki se krepko stiskajo na skupni meji, ostale vedno združene.

»Express Porany« objavlja članek, v katerem pravi: Vzpostavitev skupne poljsko-madžarske meje je bila sprejeta z velikim in iskrenim navdušenjem na Madžarskem in na Poljskem. S tem je uresničena življenska zahteva zunanje politike Madžarske, ki jo je Poljska vedno cenila in aktivno podpirala. Neredi, ki so neprestano divjali v Karpatski Ukrajini, so zdaj prenehali. Tako zdaj poljsko-madžarsko mejo moremo imenovati ne samo mejo zgodovinske pravice, pač pa tudi mejo reda.

Madžarski poslanik v Varšavi je dal uredniku »Express Porany« izjavo, v kateri poleg drugega pravi:

»16. marec je zapisan z zlatimi črkami v naši zgodovini. Sen naših očetov je uresničen. Ponovno smo sosedje. Poljsko-madžarska meja ni bila nikdar krvava meja, pač pa meja sodelovanja v miru in prijateljstvu. Pomena današnjega dne ni mogoče dovolj poudariti. Politične, kulturne in gospodarske vezi, ki se bodo zaradi skupne meje še bolj utrdile, bodo postale še priskrnejše. Ta zgodovinski dogodek nam odpira nove možnosti za sodelovanje.«

Budimpešta, 17. marca. AA. Pat. O priliki vzpostavitev skupne poljsko-madžarske meje je kr. namestnik Horthy poslal predsedniku poljske republike Moscickemu brzojavko tel vsebine:

V tem zgodovinskem trenutku, ko na poljsko-madžarski meji madžarski vojak daje roko poljskemu vojaku, pošiljam vam in poljskemu narodu svoj pristrni pozdrav. Toplo želim, da ta čvrsta zveza postane v duhu naših tradicij podlaga za naše miroljubno sodelovanje in da zagotovi srečno bodočnost naših dveh držav.

Romuni vkorakali v Karpatsko Ukrajino

Bukarešta, 17. marca. b. Zaradi sklepa in naredb romunske vlade so danes prekorčili tudi romunske čete romunsko mejo in trenutno zasedajo romunske vasi v Karpatski Ukrajini. Kaže, da se je romunska vlada odločila za ta korak potem, ko je dobila obvestila iz Karpatske Ukrajine, da so tam zavladali veliki neredi, ki ogrožajo življenje romunskega prebivalstva.

Berlin, 17. marca. AA. Havas. Karpatsko-ukrajinski tiskovni urad v Berlinu objavlja tole poročilo o sedanjem položaju v Karpatski Ukrajini. En madžarski oddelek je dobil včeraj ukaz,

da zavzame cesto, ki vodi iz Mukačeva do poljske meje ter hrib Verečki. Madžari so na ta način razdvojili vzhodno in zahodno Ukrajino. Včeraj popoldne so nudili Ukrajinci uspešen odpor madžarskim četam, vendar niso mogli preprečiti prodiranja Madžarov. Preteklo noč so Madžari zavzeli grad Vilki, 8 km proč od Iršave. Madžarske čete so zavzele tudi Chust. Zdaj divjajo boji v zahodnem delu Karpatske Ukrajine.

Bukarešta, 17. marca. AA. Havas. Oborožene ukrajinske tolpe so zadržale na obmejni postaji Dragoš nedaleč od romunskega mesta Sigeta vlak s češkimi begunci. Pri tej priliki je prišlo do spopadov. Begunci, med katerimi je bilo mnogo žensk in otrok, so bili v zelo težkem položaju. V naikritičnejšem trenutku se je pojavil na letališču v Slatini češki kapetan pilot z nekaj vojaki in začel

s strojnimi streljati na napadalce. Češki kapetan je letel nizko in se mu je posrečilo osvoboditi vlak, ki je nato odpeljal v Romunijo.

Bata v Romuniji

Bukarešt, 17. marca. b. Včeraj je prispelo v Romunijo veliko število uglednih političnih osebosti iz Češkoslovaške, med njimi tudi znani češki industrijalec Jan Bata. V Romunijo je prispel tudi bivši predsednik ukrajinske vlade monsignor Vološin. Bata je odpoval naprej z letalom, medtem ko so nekateri višji uradniki njegove tovarne ostali v Bukarešti. Številni češki uradniki in častniki, ki so pobegnili v Karpatsko Ukrajino, se bodo vrnili nazaj v češke pokrajine.

Poziv dr. Hache Čehom

Praga, 17. marca. AA. Havas: Dr. Hacha je sredi izdal po radiu poziv na češki narod. V pozivu pravi med drugim:

V svojo veliko žalost vidim, da je bil moj strah utemeljen. Dogodki so pokazali, da je tisto, kar smo mislili, da bo rešitev, bilo dejansko samo kratko razdobje naše zgodovine. Prepustili bomo bodočim rodovom skrb za to, da dožene odgovornost. Čutim, da je naša dolžnost da sprejmemo sedanje razmere možato

a prav tako tudi z zavestjo, da je treba vse tisto, kar smo si pridobili v preteklosti, prepustiti bodočim rodovom. Nemčija je pristala, da nas zastopa nasproti tujini in da nas bo branila na osnovi naših skupnih interesov. Našo notranjo varnost bomo pa zagotovili z našimi lastnimi organizacijami. Naše gospodarsko življenje bo v skladu z gospodarskim življenjem Nemčije.

Hitler v Brnu

Hitler se je iz Prage četr ure razgovarjal z Mussolinijem

Brno, 17. marca. AA. Danes dopoldne je prispel kancler Hitler v Olomuc, zatem ko je obiskal one pokrajine, ki so bile že meseca oktobra priključene Nemčiji. Iz Olomuca se je odpeljal v pokrajino Hanaka v hriboviti del Moravske, kjer so bile že včeraj prirejene navdušene manifestacije o priliki prihoda nemških čet. Ob 11 dopoldne je prispel Hitler v okolico Brna, kjer ljudje povečini govore nemško. Ob 11.10 se je Hitler z vlakom pripeljal na glavna postajo v Brno, ki je bila svečano okrašena. Velika množica ljudstva je navdušeno pozdravila voditelja rajha. Vse mesto je bilo v zastavah s kljukastim križem. Adolfa Hitlerja so pozdravili na postaji vojaški poveljniki, gausleiter Bürcel in namestnik dr. Seyas-Inquart, nakar se je Hitler odpeljal s kolodvora v mestni dom, kjer so ga sprejeli in pozdravili nemški zastopnik na občini in nemški zastopniki oblasti. Na vsej poti od postaje do mestnega doma je velika množica ljudstva, v kateri je bilo več tisoč Nemcev iz vse Moravske navdušeno vzklikala Adolfu Hitlerju.

Nemški državni zbor 21. marca

Berlin, 17. marca. c. Nemški državni zbor se sestane 21. marca. Pri tej priliki bo imel državni kancler Hitler velik govor o zadnjih dogodkih.

Hitler-Mussolini

Berlin, 17. marca. AA. Reuter: Tukajšnji krogi nočejo dati nobenih informacij o tem, kje je Hitler spal. Prav tako ni nobenih informacij o tem, kam pojde po obisku Brna. V Berlinu se širijo glasovi, da je Hitler pred odhodom iz Prage govoril četr ure telefonsko z Mussolinijem.

Horthy povabljen k Hitlerju

London, 17. marca. AA. Havas: Po informacijah iz zanesljivega vira je Hitler povabil regenta Horthyja na obisk. (Na Madžarskem to vest zanikajo. — Op. ur.)

Kaj pišejo Italijani

Musolini bo govoril 26. marca

Rim, 17. marca. Danes priobčujejo tukajšnji listi prvo izjavo, ki se tiče dogodkov na Češkem in Slovaškem. Listi označujejo stališče Italije takole:

Bilo je pričakovati, da se bodo demokratično velesile zaradi preobrata, ki se je zgodil na ozemlju bivše češkoslovaške republike, razburile. Toda bilo bi nevarno in absurdno, če bi se protivili oblikovanju nove Evrope, ki je neizogibna posledica tega, da se je zrušil neizumljivski versailski mir. Nobena sila ne bo mogla ustaviti posledice tega dejstva, ki bodo Evropi dale novo lice. Govorjenje o napadu Nemčije na CSR — pravi italijanski komentar — je neopravičeno, ker gre za usoden razvoj, ki je dozorel v položaj, v katerem so bili tako slovaški kakor češki politiki in voditelji države prisiljeni, da so postavili svojo zemljo pod varstvo Nemčije. Večno ponavljana fraza o neizpros-nem germanskem pohodu na jug in vzhod — piše italijanski tisk — je prazno strašilo, marveč je dejstvo le to, da potem, ko je bil nemški narod osvobojen verig versailske pogodbe, prihaja sedaj

do besede zgodovina in geografija ter gospodarstvo s svojimi naravnimi zahtevami.

Kar se tiče Italije, spremlja obnovo Nemčije z najbolj živo simpatijo, ker to pomeni le nov dobiček za velesile osi in padeč demokratičnih valut. Posebno v Franciji — tako pravi italijanski komentar — se motijo tisti, ki menijo, da bo povečanje moči in vpliva nemškega rajha Italijo v njenih zahtevah do Francije omečalo. Italije nikakor ne bo mogoče ločiti od Nemčije, ampak ji je razvoj dogodkov v Podonavju samo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zagrebska vremenska napoved. Hladno, jasno in vetrovno.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma jasno, nekoliko topleje.

Zemunska vremenska napoved: Na zahodu se bo spet pooblačilo, v vzhodni polovici pa bo jasno. Podnevi bo temperatura narasla, ponoči pa bo precejno mraz.

Grb papeža Pija XII.

Politični zapiski

Mirno kri in zaupanje!

Dogodki zadnjih dni so kajpada močno vplivali na vsa javnost. To je razumljivo. Ni pa razumljivo in ne pametno, če se v teh časih nekateri ljudje dajo begati od najrazličnejših rac, ki jih nekateri drugi s posebnim namenom spuščajo v svet. Tako govorice ustvarja oziroma, ki ni zdravo. Naša narodna slovenska in naša jugoslovanska državljanska dolžnost je v tem, da ohranimo mirno kri ter zaupamo svojim voditeljem!

Naj voditelj dr. Korosec je pred dnevi naročil, naj ohranimo mirno kri in popolno zaupanje v vodstvo. Dasi so časi resni ter svet okoli nas nemiren, vendar ni prav nobenega povoda za nepotrebno razburjenje, dokler ostanemo vsi državljani Jugoslavije trdni v svojem zaupanju v svoje vodstvo ter disciplinirani. S tem bomo tudi Slovenci najbolje dokumentirali svojo jugoslovansko državljansko in slovensko narodno zavest, da se ne damo niti vznemirjati od provokatorskih govorov, niti ne kršimo mirnega dostojanstva, ki bodi označba vsakega jugoslovanskega državljanca, kateri zaupa v Boga, v pravico in v svojo državo.

»Hrvatski Dnevnik« k Cvetkovićevemu govoru

Zagrebski »Hrvatski Dnevnik« piše v članku med drugim tudi tole: »Novi predsednik vlade sprejema zamisel sporazuma, čeprav ni povedal, kako bo postopal. On se ne boji, da bi zobje boleli, če omenja hrvatsko narodno individualnost. Najsi bo to komu prav ali neprav, hrvatska narodna samobitnost je dejstvo. Ni se bal ugovarjati vsemu delovanju vseh teh 20 let, ker, če kdo reče, da je treba nekaj spremeniti, je to priznanje, da staro ni bilo kaj prida. Kar strašno je, če je treba tudi to naglašati. Pa je vendar treba, ker je v 20 letih to prvi glas od uradne strani, ki je priznal resnico. Sedaj gre za to, kaj naj se po tem priznanju zgodi. Omenjajo politične zakone... Vendar, čeprav nihče izmed nas ni zoper to, da bi se uveljavile bolj svobodne in pametne politične postavbe, to vendar še ne bo rešitev hrvatskega vprašanja. To vprašanje bi tudi še potem ostalo nerešeno, ko bi postavbe bile uveljavljene. Gora gorja bi se zaradi novih političnih postav še ne podrli, čeprav bi delo pri podpiranju te gore bilo nekoliko olajšano. Treba pa je začeti hitro delati in s svojimi silami odstraniti vsakršne gredce in ovire. Danes je čas tehnike, ko se nebotičniki zgradijo v nekaj mesecih. Treba je le napeti vse sile ter vsako stvar postaviti na svoje mesto, treba je napraviti načrte ter začeti delati...«

»Pogledi v prihodnost«

V črnogorski Podgorici izhaja list »Zetaz«. Ta list je te dni prinesel članek, v katerem njegov sodrudič poroča o svojem pogovoru z g. Vildrem, ki je eden izmed ozkih sodelavcev g. dr. Mačka v SDK. List pravi: »Vlada g. Cvetkovića je bila sestavljena za to, da pripravi, če ga že ne reši, hrvatsko vprašanje. Nič pa ni bilo povedano, kako naj se to vprašanje reši. Od današnje vlade se najprej pričakuje politični zakon. Dr. Maček je dal svoje pogoje in predloge za ureditev hrvatskega vprašanja. Zato bi kar ne bilo mogoče verjeti, da bi se to vprašanje ne moglo skoro in končno rešiti. Belgrajska združena opozicija ni dosledna svojemu programu. Njeni zastopniki so šli v skupščino. Zemljoradniška stranka se je izločila in danes že sama za se javno nastopa. Ko bi belgrajska združena opozicija in vsi narodi v Jugoslaviji bili kompaktni in bi z nami složno sodelovali, bi se stvari drugače razvijale. Dobro je, ker je g. Cvetković dovolil svobodo tiska... Pogled v prihodnost je sijajen ne le za Hrvate, marveč za vse nas v jugoslovanski državni skupnosti, če vlada g. Cvetkovića ostane zvesta odstopu petoro ministrov in svoji izjavi, kar pomeni, da je konec taktiziranja in da se je začel iskreno splošno narodno sporazumevanje.

Pomen javne besede

Belgrajska »Samouprava« od 17. marca pod gornjim naslovom med drugim tako piše: »Vlada g. Dragiša Cvetkovića, ki je prišla na upravo te države z veliko in pomembno nalogo, je podala že viden dokaz svoje iskrene želje, da v javnem življenju dovolj več svobode. Tiskovni zakon, ki je delo diktatorskih režimov, se danes najsvobodnejše izvršuje. Kot posledica tega danes vstajajo v vseh listih politični stolpci in pisanje listov o vseh preletih vprašanjih je danes mnogo svobodnejše kakor je bilo nekdaj. To je napravilo dobro razpoloženje v vsej javnosti in častikarji ne prikrivajo svoje hvalečnosti in priznanja današnji vladi, ker je omogočila več svobode javnemu mnenju, s čimer bo mnogo doprineseno za hitrejši in boljši sporazum Srbov, Hrvatov in Slovencev... V preračunski obravnavi je predsednik vlade in notranji minister omenil tudi tiskovni zakon ter naglasil, da bo vlada čim prej predložila sodeben in svobodnejši tiskovni zakon.«

Budakovo stališče o sporazumevanju

Kakor smo že poročali, je na Hrvatskem začel izhajati nov tednik »Hrvatski Narod«, ki ga ureja dr. Mile Budak. V zadnji številki piše med drugim dr. Budak o sporazumu tudi tako: »Vprašanje je docela enostavno: Hrvati vedo in čutijo, kaj hočejo, a Srbi natančno vedo, po čem Hrvati hrepene. Vsakršno izmotavanje, modrovanje in zavlačevanje raznih vlad ni nič drugega kot sleparija in ponosrečen poskus zapeljevanja. Niti mi ne želimo slepariti Srbov, niti nas Srbi ne morejo preslepiti. Dobro umevamo interese enih in drugih, zahtevajo največjo odkritost in jasnost, pa bomo vsaj v glavnih vprašanjih kaj kmalu na jasnem.«

Stvar bi bila po mišljenju ugledega dr. Budaka res tako preprosta in enostavna, ko bi srbsko ljudstvo in srbska javnost res vedela, v čem je jedro tega vprašanja. Je pa stvar taka, da je treba rešitev vprašanja na obeh straneh psiho-loško pripraviti, če nečemo, da bi bilo vse prizadevanje zaman. Največja težava niso tehnične izvedbe sporazuma, pa naj si bi tehnična stran bila še tako težavna, največja ovira nagli rešitvi je obojestranska psihoza nezaupanja, ki je posledica grehov vseh 20 let.

13 in pol milijona za ureditev Sotle

Belgrad, 17. marca. m. Gradbeni minister dr. Miha Krek je odobril glavni načrt za regulacijo reke Sotle od Figarjevega mostu do Ramborja v revidiranem preračunskem iznosu 13.600.000 din. Načrt določa razširitev obstoječega rečnega korita in zgraditev nasipa vzdolž korita.

Kaj zahteva volja ljudstva

Če kdo govori danes o neobhodni nujnosti, da se hrvatsko vprašanje temeljito in brez odloga reši, se mora obenem zavedati, da je to vprašanje zahtevalo tako rešitve že od samega začetka. Hrvatsko vprašanje bi se bilo moralo temeljito in vsaj v svojih načelih končnojavno rešiti, ko se je debatiralo in sklepalo o naši državni ustavi. Da pa je takrat ostalo nerešeno in da se je v ustavi proti volji Hrvatov in Slovencev uzakonilo načelo, ki v bistvu nasprotuje narodnemu stališču in zahtevam Hrvatov, kakor tudi Slovencev, tega so v polni meri in izključno krivi ravno tisti, ki danes najbolj glasno poudarjajo neodložljivo nujnost hrvatskega vprašanja in menijo, da bi mogla sploh vsa po svoji naravi zapletena vprašanja našega državnega sodelovanja biti zdaj rešena kar v štiri in dvajsetih urah, medtem ko v dobrih petnajstih letih niso storili ničesar, da bi se ustvarila podlaga za tako sodelovanje, ampak so sporazum onemogočali in v ta namen posegli celo po diktaturi.

Tega ne poudarjamo zaradi tega, da bi obtoževali preteklost, katere ni mogoče izpremeniti, ampak da se zavremo v prave meje tisti elementi, ki so to preteklost premišljeno ustvarjali ter so krivi vseh težav sedanega trenutka, pa bi hoteli sedaj igrati nekako prvenstveno vlogo pri gradbi novega srečnejšega stanja v naši državi, ko je po zaslugi hrvatskega in slovenskega naroda ter njune neprekinjene, čeprav v metodah nekoliko različne borbe uresničeni moment, da se skupno državno življenje Srbov, Hrvatov in Slovencev postavi na novo, našim razmeram edino ustrezajočo podlago. Ne glede na to, da stranka, ki nima, ne po svoji miselnosti, ne po številu svojih pristašev, nobene korenine v hrvatskem in slovenskem ljudstvu, ni moralno legitimirana, da pri reševanju tega vprašanja ima kakšno odločujočo vlogo, je treba spomniti dosedanje posledice tako zvanega jugoslovanskega integralnega unitarizma, da se še danes načeloma niso odrekli temu svojemu stališču in da je program JNS ostal neizpremenjen na tej podlagi, ki po svojem bistvu samem nasprotuje rešitvi hrvatskega vprašanja po želji in volji naroda. To je menda tako jasno, da ni treba še posebej dokazovati, kako ne more nihče koristno sodelovati pri ureditvi našega notranjega problema, kdor se le preji v načelu izpoveduje to, kar rešitev tega problema, ki izključuje vsak enostranski diktat, onemogočuje.

Jasno je, da ima vsak pravico in možnost, da kakor koli že doprinese k ustvarjanju in izboljšanju oziroma, v katerem se ustvarja sporazum, naj bo po-

0 Čirčevem govoru in vlogi Slovencev

Zagrebski »Obzor« od 16. t. m. prinaša dolg članek o naši notranji politiki, kjer med drugim veli, da se vladi mudi s preračunom, ker je 1. april pred vrati, ko bo novi preračun moral stopiti v veljavo. Nato pa pravi: »Ko se to izvede, bo vlada imela dovolj časa, da se loti svoje posebne naloge: hrvatskega vprašanja. Ob preračunski obravnavi je bilo mnogo političnih govorov. Ni mogoče oporekati, da so nekateri govori bili zanimivi, nekateri so naglasili nove momente z ozirom na naše notranje razmere, kar je zlasti prišlo do izraza v govoru predsednika vlade gosp. Cvetkovića in v govoru prosvetnega ministra gosp. Čirča. Ta je pobijal nekatera mnenja poslancev Momčila Jankovića in Jovana Radulovića, ki slovit o kot člana nekake male skupine, ki je ostala okoli dr. Stojadinovića. Toda besede g. Čirča so odgovor vsem tistim, ki se ne morejo pomiriti s tem, da je treba prenehati s preteklostjo ter postaviti novo podlago za odnose med hrvatskim narodom, srbskim narodom in slovenskim narodom. Zato je ta govor tako sodeben in splošno važen. Gosp. Čirč je izrecno naglasil, da kot član vlade dobro ve, da je glavna in prva dolžnost sedanje vlade, da ob dvanajsti uri reši odnose med Hrvati, Srbi in Slovenci ter da je to vprašanje obstanka Jugoslavije. Kdor pozna razmere in skrbno pazi na razvoj zunaj v svetu, ta se bo gotovo soglasil z besedami ministra Čirča... Vsak dan je dragocen. Vemo sicer, da se čez noč ne da rešiti ves sklop vprašanj, ki so na dnevnem redu. Vendar, če iskreno želimo pravilno rešitev odnosov med Hrvati, Srbi in Slovenci, ne sme biti nikakih težav, ki bi onemogočale, da se takoj začne. Sicer je mogoče naglašati to ali ono oviro, ki je napoti hitri rešitvi, vendar, če ne bi bilo teh ovir, bi tega vprašanja sploh ne bilo v današnji važnosti.«

Nato list pravi, da se je hrvatsko vprašanje in sploh vprašanje naše notranje ureditve zapletalo zgolj zaradi tega, ker se je rešitev odlagala. Nato pravi, da je sicer res, da v tej skupščini ni zastopnikov Hrvatov, ki bi bili mogli povedati svoje zahteve. »Vendar — naglasja »Obzor« — »je znano, kaj dr. Maček hoče, kako je mogoče od njega priti in z njim začeti stvarne dogovore... Gosp. Cvetković je pokazal prožnost, kakršne niso imeli njegovi predniki... Kdor bi na srbski strani skušal preprečiti pravilno rešitev perečih političnih vprašanj, ta bi stvarno največ

(Nadaljevanje s 1. strani)

v prid, ker pomeni tako politično, kakor predvsem vojaško okrepitev oziroma — Berlin kot poglavitnega činitelja v Podonavju, da se Evropa na novo zgradi. Čim več mi izgine — pravi italijanski tisk — in z njimi neizogibni spori, tem večji so izgledi za trajni mir. Zato Italija samo pozdravlja, če se je poglasilo ognjišče sporov in nemirov v osrednjem Podonavju. Pod vodstvom svojega duceja pričakuje Italija, da sedaj pride njen trenutek.

Rim, 17. marca. Mussoliniji je odredil, da se morajo v četrtek 23. marca zbrati v Rimu zastopniki vseh fašističnih organizacij Italije v veliki uniformi z orožjem in zastavami. Tega dne se bo namreč praznovala 20 letnica ustanovitve fašistične stranke in se bodo v Rimu vršile tozadevne slovesnosti od 23. do 26. marca. Po vsej Italiji se bodo fašisti in ljudstvo sploh zbrali na glavnih trgih, da poslušajo govor Mussolinija, ki bo govoril na forumu Mussolini 26. marca.

Ta govor napeto pričakuje ves svet, ker bo Mussolini pojasnil svoje stališče glede sedanjega mednarodnega položaja.

Mussolini ni bolan

Budimpešta, 17. marca. b. V inozemstvu so se razširile vesti o bolezni italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija. Budimpeštanska oddajna radio postaja je včeraj te vesti zanimala kot netočne. Poročajo, da je Mussolini popolnoma zdrav in da opravlja vsak dan redno svoje državniške posle.

Slovaški poslanik v Berlinu

Bratislava, 17. marca. AA. DNB. Za slovaškega poslanika v Berlinu je imenovan minister Čermak.

tem njegova najintimnejša miselnost več ali manj v nekladu s tem, kar je naravna življenjska podlaga in edina možnost resničnega in korenitega ter trajnega sporazuma v naši državi. Vloga takih činiteljev pa more biti samo več ali manj pomožna. Bilo bi pa proti vsem pravilom normalnega političnega življenja in delovanja, če bi pri pravi in edini tvorci takega sporazuma ne bili tisti, ki so bili po svojem programu vedno načeloma zanj in so se zanj prizadevali in ki imajo tudi pretežno večino v ljudstvu naše države. Bilo bi pač komedija, ne pa resno delo zavednega naroda, če bi se pri takem delu zamenjala vloga, tako da bi tisti, ki so bili proti sporazumni ureditvi naših notranjih odnosov v smislu demokracije in ljudske samouprave ter so bili iz strahu pred popolnim bankrotom prisiljeni le po njim neveljavi in neprevidenih okoliščinah in razvoju naših razmer na edino pravilno pot, da se skušajo prilagoditi novemu položaju, postali na pozornici prvi akterji. Tega še nikoli ni bilo in bi tudi pri nas bila naravnost krvava ironija.

S tega edino pravega stališča ni težko pravilno oceniti govorice in prizadevanja tako imenovanih unitarističnih elementov, ki hodijo sedaj okoli v obleki spokornjenega volka, da bi se osnovala njim in njihovi neuteljavni želji po oblasti ali vsaj po nekem deležu na njej, »koncentracija vlada«, ki da je v sedanjem trenutku neobhodna potreba. V sedanjem trenutku so, kakor očitno kažejo vsa dejstva in razpoloženje vsega ljudstva v naši državi, naj je narodno opredeljeno srbsko, hrvatsko ali slovensko, dani vsi pogoji, da se vprašanje naših notranjih medsebojnih odnosov reši pravilno, pravično in pošteno ter nujno, kakor to zahteva čas, ki potrebuje močne in složne Jugoslavije, ki bo spoštovana in bo imela važno besedo v evropskem dogajanju kot najmočnejša država na Balkanu. Koncentracija narodnih sil pa je že podana po zakonito izrečeni in dejansko že davno obstoječi volji srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda, čigar volja bi se bila morala in mogla že davno uveljaviti, če bi je ne bili s silo in dejanskim nasiljem ves čas tlačili ravno oni elementi, ki skušajo izrabiti sedanji trenutek za to, da zopet pridejo do oblasti ali si pripravijo pot do nje ter zopet komplicirajo položaj, ki je na sebi popolnoma jassen: da se ustvari resnica, temeljit in za vse strani, kakor tudi za državno celoto koristen sporazum po zastopnikih srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda, ki so od tega naroda moralno in legalno pooblašeni, da to delo izvršijo. To so: Dragiša Cvetković, Dr. Maček in dr. Korosec.

škodoval srbskim interesom... Jasno je, da je temeljni problem te države v ureditvi odnosov med hrvatskim in srbskim narodom. Toda »Obzor« je vedno naglašal ter naglasja še danes, da je potrebno, da pri reševanju perečih vprašanj sodelujejo tudi zastopniki slovenskega naroda. Pač pa je zadnje dni »Obzor« ugotovil, da Slovenci pri urejanju teh odnosov med Hrvati in Srbi ne morejo biti žetjček na tehtnici, a »Hrvatski Dnevnik« je včeraj pravilno omenil, da Slovenci ne morejo biti razsodniki v tem pogledu. To je bilo treba reči, da vemo, čigava je odgovornost v zelo važnih dogodkih, ki nas čakajo.

K tem besedam bi mi dodali zgolj to misel, da legitimnim zastopnikom slovenskega naroda nikdar ni prihajalo na misel, da bi pri urejanju medsebojnih odnosov med Srbi in Hrvati igrali kakakega razsodnika. To je izključeno že po tem, ker je slovenska stran že v volivnem boju javno naglašala potrebo takega sporazuma, ki bo zanj večina Hrvatov, katere bo zastopal dr. Maček, ki bo zanj večina Slovencev, katere bo zastopal dr. Korosec, ki bo zanj večina Srbov. Ta večina je na vseh treh straneh ugotovljena. O kakem razsodniku pri takem postopanju ni in ne sme biti govora. Ali je sporazum ali ga ni. Pač pa slovenski narod mora zanimati notranja ureditev države in hoče pri tem sodelovati ne le zaradi države same, ki smo tudi Slovenci njen bistven del, kar želimo

Kaj je Italija storila za izboljšanje zemlje in osamosvojitve kmeta

Od 1. 1929 do danes, to je v enem desetletju, ko je izšla tako zvana Lex Mussolini, je storila Italija ogromen korak naprej v izboljšanju (bonifikaciji) vsega svojega ozemlja od Alp do rta Passaro v južni Siciliji. To se je zgodilo v smislu programa, ki ga je bil Mussolini razložil že leta 1919, ko še ni bil na krmilu države, v svojem »Popolo d'Italia«, kjer je postavil za eno glavnih nalog italijanske države po vojni, da poveča svojo žitno proizvodnjo tako, da bo postala popolnoma neodvisna od inozemstva, kar pomeni tudi njeno politično osamosvojitve.

Osamosvojitve kmeta

To delo, ki je že v 10. letih rodilo nepričakovane uspehe, ne pomeni samo povečanja žitne ploskve italijanske zemlje, marveč tudi zvišanje poprečne tako nizke življenjske ravni italijanskega poljedelca, ki se iz sužnja na kmetijski veleposeti izpreminja počasi v svobodnega gospodarja. Ta kmet je danes postal tudi zadrugar v ogromni mreži zadrugnih organizacij, ki prepletajo danes vso Italijo. Temu kmetu, ki je danes po velikem delu še najemnik v tako zvani »mezzadriji« — to je način, po katerem najemnik na gospodarjevi zemlji, ki se deduje od roda v rod, neomejeno uživa polovico vsega pridelka — je država zgradila na izboljšanju in na novo pridobljenem rodovitnem zemljišču lastne hiše in gospodarske poslopja ter mu pod najugodnejšimi pogoji preskrbela poljedelsko orodje in živinski inventar za prvo silo. Od tega je v zvezi z drugimi ureditvami pričakovati narastka prebivalstva, kar je eden glavnih namenov Mussolinijeve državne politike sploh. S tem gre vzporedno odkrivanje in izkoriščanje rudnih ležišč ter socialna politika, ki objema vse stanovne in korporativni državi, ki je sedaj dobila tudi celotno korporativno ustavo in parlament, ki se v kratkem zbere na zasedanje in bo dal državi čisto novo lice. To delo politične in gospodarske osamosvojitve države daje seveda že samo na sebi ogromno dela milijonom prebivalstva, industriji in inženirjem, ki grade ceste, namakovalne prekope, jezove, mostove, umetna jezera, električne hidrocentrale, vodovode in elektrovođe pod vodstvom državnega podtajništva za integralno bonifikacijo, ki izvaja Mussolinijevo postavo.

Izboljšovalna dela se raztezajo od Alp, oziroma od doline Pada po vsej Furlaniji čez nekaj popolnoma zamočvirjeno Pontinsko ozemlje notri

Minister dr. Ružič danes v Ljubljani

Belgrad, 17. marca. m. Nocoj je odpotoval v Ljubljano pravosodni minister dr. Ružič v spremstvu šefa oddelka za Slovenijo in pravosodnem ministru dr. Bizjaka, namestnika višjega državnega tožila v Ljubljani, da se udeležita proslave 50 letnice obstoja društva »Pravniki«, ki bo 18. t. m. v Ljubljani.

Senat — skupščina

Belgrad, 17. marca. m. V senatu je finančni odbor nadaljeval z razpravo o preračunih zunanega, notranjega in pravosodnega ministrstva. K posameznim preračunom so podali poročila resorni ministri. Popoldanska seja je bila namenjena ob petih. Zaradi sestanka poslancev kluba JRZ, kateremu so prisostvovali tudi senatorji JRZ, se je pričela šele ob 7. Sledila je razprava o socialnem, trgovinskem in kmetijskem ministstvu. Na jutrišnji seji bo finančni odbor razpravljal o vojnem ministstvu in ministstvu za ljudsko telesno vzgojo. S tem bo finančni odbor končal svoje delo in sestavljal poročilo za plenum senata, ki bo v torek.

Belgrad, 17. marca. m. Skupščinska seja se je začela ob 10 dopoldne. Predsednik je sporočil, da je na dnevnem redu razprava o poročilu za prošnje in pritožbe. Ker prošnje, o katerih bi moral plenum razpravljati, niso šle skoz predpisano zakonsko proceduro, je zaradi tega predsednik v sporazumu z vlado predložil, da se točka stavi z dnevnega reda. Predlog je bil soglasno sprejet in s tem je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo eklicana pismeno.

Osebnosti

Belgrad, 17. marca. m. Na železniškem ravnanstvu v Ljubljani so napredovali: v 4-1 za svetnike inž. Boris Osusev, inž. Franc Fonžak, inž. Franc Sedlak; v 4-2 za svetnika inž. Stanko Subić; v 5. skup. za svetnike inž. Rudolf Lavrić, inž. Jože Završnik, inž. Dragotin Marić; za inšpektorje Fr. Sircel, Vladimir Gomilšek, Ivan Bregant, Alojzij Perhavec; v 6. skup. za višje kontrolorje Francišek Lovrač, Francišek Čekal, Franc Janežič, inž. Anton Vergel, Stanislav Ruter, Metod Kopitar; v 7. skup. za kontrolorje Franc Marolt, Janez Kušar, Albin Perkavec, Ivan Glavč, Marcel Jenčič, prometni uradniki 8. skup.: Edvard Kralj, Stanislav Ober-eigner, Jakob Babnik, Boris Gregorka, Ludvik Mlakar, tehnični uradniki 8. skup.: Antonija Palonac, Pavel Pintar, administrat. uradnika 8. skup.

Pri glavnem železniškem ravnanstvu so napredovali: v 5. skup. za inšpektorje Franc Bajec, Franc Škof, Franc Caplar, višji kontrolorji 6. skup.: v 6. skup. za višje kontrolorje Mihael Sajovic, Vladimir Vavpotič, Avgustin Jereb.

Razpis za skladbo vojaške koračnice

Belgrad, 17. marca. AA. Ministrstvo za vojsko in morarstvo je razpisalo skladbo vojaške koračnice, ki bi odgovarjala potrebam vojske pri defiliranju čet pri paradah. Te tekme v komponiranju se morejo udeležiti vsi glasbeniki iz naše države in bodo tekmovali pod temi pogoji: Koračnica mora imeti dva dela. Začetek koračnice iz tria more biti brez uvoda. Orkestracija mora biti takšna, da bo ustrezala sestavi naših vojaških godb. Koračnice bo pregledala in ocenila žirija, ki jo določi ministrstvo za vojsko in morarstvo. Najboljše delo bo dobilo nagrado 3000 din. Elaborat-partituro in glasbo za instrumente je treba poslati ministrstvu za vojsko in morarstvo, in sicer referentu za glasbo. Skrajni rok je do 1. junija 1939.

in hočemo ostati, marveč tudi zaradi nas samih, v kolikor se notranja ureditev te naše kulturne in gospodarske političnih zahtev. Upamo, da v teh vprašanjih Slovenci ne pridemo navzkriž ne s Srbi ne s Hrvati, ker sicer bi ne bilo sporazuma, ki pa je državna zadeva Slovencev, Hrvatov in Srbov — torej vse Jugoslavijel

v Kalabrijo in Sicilijo do Sardinije ter se je razširilo do Istre na severu, kjer je državni tajnik Tassinari te dni otvoril nov vodovod ter solišča (saline), ki so izpremenjena in plodno zemljo. Na tej površini se je v desetih letih zgradilo 34.425 hiš in 43.962 gospodarskih poslopj ter hlevov, v katerih je 252.491 glav goveje živine. Vseh glavnih mest in vasi je 68, glavna so Littoria, Sabaudia, Pontinia in Aprilia, dve mesti, Arsia in Carbonia, sta nastali v zapadni Istri ob ustju Raše, kjer kopljejo premore.

Skoraj 7 milijard lir

Od leta 1870 do leta 1888 je Italija za izboljšanje zemlje izdala vsoto 7 milijard in 282 milijonov lir, od katerih je samo fašistični režim, ki vlada od 1. 1922, dalje, izdal 6 milijard in 579 milijonov, od teh 5 milijard in 185 samo v času od 1928 do danes, ko velja Lex Mussolini. Vsa ta vsota je dejansko investirana na vseh 28 in pol milijonov hektarjev poljedelske in gozdne zemlje italijanske države. 1. julija 1938 so bila javna dela izvršena na 2 milijonih in 592.119 hektarih, končno izboljšanih pa je bilo 900.000 ha. Od tega je 325.000 ha posejanih z žitom.

Cest je na tem ozemlju bilo zgrajeno do danes 10.800 km, namakovalnih kanalov 17.527 km, jezov 3737 km, glavne vodovodne cevi pa merijo 608 km.

1. februarja 1939 je bilo pri izboljševalnih delih zaposlenih 18.613 delavcev, delovnih dni pa so je za vse melioracije v zadnjih 16 letih porabilo 153.540.220.

Delo izboljšanja italijanskega zemljišča in osamosvojitve italijanskega kmeta se bo v bodoče nadaljevalo s še večjo vmo, kakor je napovedal Mussolini te dni. Stevilke in podatke, ki smo jih navedli, pa ne vpoštevajo izboljševalnih del, ki jih je začel Mussolini v afriških kolonijah, kjer so z izvajanjem tega načrta v velikem obsegu začeli že letos.

Belgrad, 17. marca. m. Iz Črne gore poročajo o silnih snežnih zametih. Zaradi snežnih zametov je ustavljen skoraj ves promet.

DAME IN GOSPODJE!

ELEGANTNO MODO ZA POMLAD IN POLETJE
1939 VAM BO POKAZALA
VELIKOMESTNA

MODNA REVIIJA

V PONEDELJEK 20. t. m. OB 1/9 URI ZVEČER IN V TOREK OB 1/5 URI POP. IN
9. URI ZVEČER V VELIKI DVORANI KAZINE

NAJNOVEJŠI MODELI DAMSKE IN MOŠKE MODE, VEČERNE OBLEKE, PLASČI
JERSEY, PROMENADNE, KOPALNE OBLEKE ITD.
MODELE PREDVAJAJO INOZEMSKI MANEKINI

SODELUJEJO TVRDKJE:
I. STEGNAR IN V. SEUNIG

SOUVAN-Co

SALON MODE ZA DAMO IN GOSPODA

RADI VELIKEGA ZANIMANJA SI PRESKRIBITE VSTOPNICE V PONEDELJEK V
TRGOVINI SOUVAN NA MESTNEM TRGU. — SEDEZI OD DIN 6.— DO DIN 25.—

Ljubljana

K 50 letnici društva „Pravnik“

Strnjena armada marljivih slovenskih pravnikov bo jutri slavila 50-letnico svojega društva »Pravnik«, ki je postalo pravo ognjišče vsem pravnikom, tako znanstvenikom, kakor tudi praktikom. Bilo je pred 50 leti, ko so naši pravniki ustanovili svoje društvo, da v njem goje pravilno narodno-pravno kulturo in literaturo. Postali so pravniški tolmači prava in branitelji naših pravic. Društvo se je začelo kljub velikim zaprekam lepo razvijati in je takoj stopilo na dan s svojim strokovno-znanstvenim glasilom »Pravnik«. Glasilo je prvo leto urejeval dr. Razlag in po 50 letih se je ta pravna revija razvila na prav razveseljevisko stopnjo.

Po vseh ljubljanskih knjigarnah in založbah so prirejene skromne razstave, ki nam kažejo vsa dela in vse letnike »Pravnika« in s posebnostjo v izločbah izobešene tudi slike društvenih predsednikov. Prvi društveni predsednik je bil ljubljanski odvetnik in deželni poslanec dr. Fran Papež od 1889 do 1892. Sledil mu je kot drugi predsednik državni poslanec dr. Ferjančič Andrej od 1893 do 1906. Kot tretji predsednik je vodstvo društva prevzel od 1907 do 1931 borilec za slovensko univerzo, bivši deželni poslanec in odvetnik dr. Majaron Danilo. Njemu pa je sledil kot IV. in sedanjí predsednik »Pravnik« dr. iur. in dr. hon. c. Metod Dolenc.

Prav lepo, a tudi burno zgodovino ima »Pravnik« za seboj v dobi 50 let. Kdo se ne spominja ostrih borb za pravice slovenskega jezika na sodiščih in pri drugih oblasteh? A društvo se je poleg borb posvetilo tudi mirnemu, pravnoznanstvenemu delu ter je gojilo v prvi vrsti pravilno slovensko pravosodje in izrazoslovje. Na tem polju ima »Pravnik« neveljavne zasluge. Čast slovenskim pravnikom in njih društvu, da so narodu priborili dostojno mesto v javnosti. Kaj pomeni za človeka, da se more svobodno braniti pri sodiščih v materinem jeziku, to ve ceniti samo tisti, ki je okusil grenkobe tujega jezika, ko mu tolmач njegove domače izraze lahko napačno tolmачil! To je že marsikdo občutil na svoji koži tako pred kazenskim kakor civilnim tujimi sodniki!

Ko takole človek pregleduje letnike »Pravnika«, mu je milo, da spozna, koliko truda in naporov so včasih imeli uredniki in člankarji, da so objavljali jedrnat, klene in krepke pravne razprave iz vsake področja sodne in javne uprave.

Društvo »Pravnik« je in bo 50-letnico svojega žilavega obstoja proslavilo na skromen, a dostojen način v vzpodbudo mlademu naraščanju. Društvo je za 50-letnico izdalo prav lepo spominsko knjigo, ki jo je uredil doc. dr. Rudolf Sajovic in katere izdajanje je zelo omogočil društvu vedno naklonjeni g. ban dr. Marko Natlačen, ki je nakazal za tisk spominske podpore 10.000 dinarjev. G. ban pa je društvu še pred tem omogočil z znatno podporo izdajo mnenj k načrtu

enotnega obnovega državlanskega zakonika, ki so bila podana in nato zbrana na diskusijskih sestankih društva »Pravnik«.

Ze pred vojno je društvo izdajalo razne zakonike, tej nalogi pa se je »Pravnik« z vso vne-mo posvetil po vojni v zedinjeni Jugoslaviji. Zakonike izdaja v čisti, pravilni slovenščini in ga vodi načelo, da morajo biti zakoniki, ki jih izda društvo, vsaj že 3 leta uporabljeni v praksi. »Pravnik« je pred leti izdal kazenski postopnik (delo univ. prof. dr. Dolenc in Makleova), izdan je dalje civilnopravni postopnik (doc. dr. Rudolf Sajovic). Za tekoče leto pa namerava društvo izdati epohalno, a v vsakem pogledu praktično izdajo celokupnega delovnega in pokojninskega prava v dveh knjigah, obsegajočih do 900 strani. To delo bo obsegalo vse pravne vire, ki urejajo in določajo posamezna službena razmerja med delodajalcem in delojemalcem, tako delavsko zaščito in delavsko zavarovanje. Obsežni bodo vsi v poštev prihajajoči zakoni, vse različne uredbe, tako uredba o gospodinjstvih pomočnicah, novinarska uredba, uredba o minimalnih mezdah itd. Delo bo obsegalo tudi druge uredbe, ki se nanašajo na higijenske in tehnične ukrepe, na delovni čas, o zaposlitvi inoemskih delavcev, probleme nameščenega zavarovanja in pravilnik o bratovskih skladnicah. To veliko izdajo zakonov in uredb uredita doc. dr. Stanko Bajič in dr. Janko Kostl, namestnik ravnatelja Pokojninskega zavoda.

Društvo »Pravnik« se je zadnja leta s svojim sistematičnim in vztrajnim delom zelo razgibalo in razmahnilo tako, da šteje sedaj že nad 900 pravih in za društvo živih članov. Društvo pa le nekaj teži in tišči! S svojimi skromnimi sredstvi, ki jih večji del žrtvuje glavnim, idealnim smotrom, ne more vzdrževati takega večjega društvenega lokala, kjer bi se člani mirno sestajali. Svojo obširno knjižnico hrani d. pr. v 4 velikih »mrazih« v sobah okrajnega sodišča ljubljanskega. Odborove seje pa so v gremiljni dvorani ljubljanskega apelacijskega sodišča, ki jo je iz ljubeznivosti dal na razpolago predsednik dr. Adolf Golia.

Pomembna okolnost je dalje, da so prav ob 50-letniški proslavi 3 društveni člani na visokih položajih, tako je dr. Jakob Konda predsednik stola sedmorice v Zagrebu, dr. Stefan Sagadin predsednik državnega sodišča v Beogradu in dr. Rado Kušej rektor ljubljanske univerze.

K današnji slavnostni seji, ki bo ob 6 v magistratni dvorani, se je prišlo do 150 odličnih predstavnikov, zastopnikov visokih oblasti in raznih korporacij. Osebo se bo udeležil slavnosti tudi pravosodni minister g. dr. Ružič. Slavnostni govor bo imel ljubljanski podžupan dr. Vladimir Ravnihar. Potek seje bo oddajala ljubljanska radio postaja.

Akademikom Aleksandrove univerze!

Težak svotovno politični položaji, v katerem se je čez noč znašel ves svet, posebno mali narodi, nas je združil v enoten akademski narodni blok, da s tem dokazemo svojo neomajno narodno in državno zavest.

Združeni akademiki Aleksandrove univerze stojimo na stališču, da je edino močna, na podlagi enakosti narodnih pravic Slovencev, Hrvatov in Srbov urejena Jugoslavija izključni okvir, v katerem moremo in hočemo živeti svoje narodno in državno življenje.

V tem trenutku združena slovenska akademika mladina Aleksandrove univerze slovesno izjavlja, da se v interesu narodne solidarnosti odrekva vsem medsebojnim trenjem.

V Ljubljani, 16. marca 1939.

SKAD Danica — DSKA Savica
JNAK Edinstvo — Slovenski klub
JNAD Jugoslavija — AK Straža
AKD Kladio — SKAD Zarja

ODLOŽILI BOSTE

zimsko snujko Potrebovali hoste nov površnik in seveda novo obleko. — Blago, ki vam bo ustrezalo po kakovosti, barvi in ceni dobite pri

BRATA VLAJ, Wolfova 5.

I Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

I Odbor Fantovskega odseka Sv. Peter ponovno poziva vse člane, da se udeležijo v nedeljo, na praznik sv. Jožefa, skupne sv. maše in skupnega sv. obhajila, ki bo od sedmih jutraj v farni cerkvi. Opozorjamo na razstavo osnutkov za stenske slike za bansko palačo v Jakopičevem pavi-

ljonu. Redko nalogo, pokazati markantne momente iz naše domače zgodovine in monumentalni kompoziciji je reševalo 11 natečajnikov in so doseženi rezultati nad vse razveseljivi. Razstava bo odprta le še do ponedeljka 20. marca.

I Vojaški razpored se bo priobčeval zamudnikom v vojaškem uradu na Ambrozevem trgu št. 7/I. samo še v nedeljo, 19. marca t. l., od 8 do 9, nato pa se bodo spiski izročili poveljstvu vojaškega okrožja, ki bo uvedbo kazenskega postopanja proti vsem obveznikom in lastnikom prevoznih sredstev, ki se priobčite razporeda ne bi udeležili.

I Pustolovštine Toma Sawyerja v kinu Unio-nu. Vsi, ki so videli ta film so polni navdušenja zanj. Mladina občuduje v njem junštva mladega Toma Sawyerja in njegovih tovarišev, odrasli pa gledajo v filmu sebe in svoja mladostna leta. To-liko globokih in plemenitih čustev, toliko lepote in srčne dobrote že dolgo ni vsebovalo in predo-čevalo katerikoli filmsko delo kot ravno film »Tom Sawyer«, ki je visoko odlikovanje na med-narodni filmski razstavi na Lidu pri Benetkah po pravici zaslužil.

I Jean Laerex govori danes 18. t. m. ob 18.30 v Knjižarni akademske založbe (Selenburgova 4, dvorišče) »O sodobnih francoskih revijah«. Vstop prost.

I Elegantna miniaturna žepna izdaja Prešerna 256 strani vezano v usnje z zlato obrezo samo 20 dinarjev pri Akademski založbi (Selenburgova 4, dvorišče). Novo!!

I V Stritarjevi ulici šte. 6 v Ljubljani, pri franciškanskem inostu, se sedaj nahaja optik in urar Fr. P. Zajec, torej ne več na Starem trgu. Samo kvaliteta optika.

I Za moške obleke — damske obleke; plašče, kostume kupite najugodnejše pri Jeločnik & Simončič — Ljubljana — Pred Skofjo 13.

I Slab ribji trg. Ze tretji teden piha huda burja na Gor. Jadranu in zato je ribolov prav slab. Posledica je, da je zadnje tedne ljubljanski ribji

Chamberlain in Daladier o zadnjih dogodkih

London, 17. marca. Nocoj je imel ministrski predsednik Chamberlain v svojem voliv. okrožju Birminghamu govor, v katerem se je dotaknil zadnjih dogodkov v srednji Evropi in tudi označil stališče do njih. Svoj govor je zaključil z besedami, ki so obenem tudi program angleške vlade:

»Ne verjamem, da bi bilo na svetu kaj še tako dragocenega, česar bi jaz ne bil pripravljen žrtvovati, da se ohrani mir. Toda ene vrednote pa ne morem vključiti v to žrtev, namreč svobode, ki smo jo stoletja uživali in ki je nikdar nikomur ne bomo odstopili. Nisem pripravljen, da bi Anglijo spravil v nove, nedoločene obveznosti. Vendar pa bi rad poudaril, da ni mogoče napraviti večje pomote kakor misliti, da se angleški narod ne bo z vso svojo skrajnostno silo udeležil odpora, če bi ga kdo izzval in bi bilo treba braniti svobodo. Ko to izjavljam, sem prepričan, da mi ne pritrjujejo s polnim srcem samo moji lastni rojaki, ampak da mi pritrjuje ves angleški imperij, kakor tudi vsi narodi, ki mir najvišje cenijo, a ki postavljajo svobodo svojega življenja še višje kot mir.«

To Chamberlainovo izjavo so vsi zborovalci pozdravili z dolgim ploskanjem. V začetku svojega govora se je ministriki predsednik dotaknil najnovejših dogodkov in je o njih dejal, da so bili tolikega obsega, da so potisnili vsa druga vprašanja v ozadje.

»Imam občutek,« je dejal Chamberlain, »da bi vi radi od mene izvedeli, kakšno stališče angleška vlada do njih zavzema. V podrobnosti se ne bomo spuščali, vendar pa lahko rečemo, da je svetovno javno mnenje po teh dogodkih bilo hujše prizadeto kakor po kakršnihkoli drugih dogodkih, ki so se pripetili, odkar je v Nemčiji na oblasti se-

dani režim. Kakšne bodo posledice tega pretresljivega javnega mnenja, danes ni mogoče prerokovati, toda prepričan sem, da bodo posledice daljnosežne. Angleška vlada še nima nekaterih poročil, zato se mora o teh dogodkih previdno izražati. Ko bodo poročila popolna, bo tudi angleška vlada lažje izrazila svoje naziranje.«

Pariz, 17. marca. Danes popoldne je pred-sednik vlade Daladier predložil parlamentu zakon, s katerim dobiva vlada obsežna pooblastila, da bo mogla pospešiti oboroževanje naroda. Pri tej priliki je imel Daladier daljši govor, v katerem je med drugim dejal sledeče:

»Želim na najhitrejši način povečati moč Francije in podvzeti tudi nekatere korake vojaškega značaja. Francija mora biti zmōna, da v vojaškem pogledu prav tako hitro nastopa kot totalitarne države. Nadaljevali bomo svoje napore, da bo vsa država pridno pri delu. Vlada se bo sama umaknila, če bi se izkazalo, da državi ni več v korist. Toda dokler je na oblasti, bo z vsemi močmi delala na okrepitevi države obrambe. Še enkrat: ponavljam in poudarjam, da Francija ne bo odstopila niti najmanjšega kosčka svojih pravic, niti najmanjšega dela svojega ozemlja, pa naj jo skušajo prisiliti k temu z nasiljem ali pa s prevaro. Francija je doprinesla velike žrtve za mir. Sedaj je prišel čas, ko mora biti močna, da bo pozledala nevarnostim v oči. Mi vsi ljubimo mir, ali ljubimo tudi svojo domovino in smo pripravljeni, da bomo vse drugo podredili službi domovine, ki nam jamči, da smo in da bomo ostali svobodni državljani.«

Pri teh zaključnih besedah je vsa zbornica vstala in z vzklikom odobrila predloženi zakon o pooblastilih.

Na Jadranu vse mirno

Rim, 17. marca. (Stefani.) Po inozemstvu so se razširili glasovi o nekakšni akciji v Albaniji. Vsi taki glasovi so brez vsake podlage, razširjeni z očitvidnim namenom, da se škoduje miru na Jadranu.

Bratislava za Košice?

Bratislava, 17. marca. Danes so se tukaj razširile vesti, da bo Slovaška mesto Bratislava moralna morda izročiti Nemčiji, Košice pa, ki jih je lani v novembru zasedla Madžarska, bi prišle nazaj pod Slovaško. Po Bratislavi že govore, da Madžari izpraznjujejo Košice. Nemci v Bratislavi se že pripravljajo, da bodo sprejeli nemške čete, ki so že po vsem Slovaškem in branijo vse slovaške meje ter so zasedle med drugim tudi Piestany in nekatera bratislavska predmestja. V političnih krogih s poudarkom naglašajo, da je odslej Poljska, izvemši kratke romunske, litvanske in madžarske meje, že vse naokrog obdana od Nemčije in sovjetske Rusije.

General Sirovy v Pragi

Bratislava, 17. marca. AA. DNB poroča, da se general Sirovy v naspotju z nekimi poročili mudi v Pragi in da ga je včeraj sprejel vodja Hitler v avdienci.

Celje

c Ne pozabite si še danes kupiti v prosvetnem tajništvo v Cankarjevi ulici vstopnice za I. orodne tekme ZFO, ki bodo v nedeljo dopoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice, in za popoldansko akademijo.

c Protituberkulozna liga v Celju ni sprejela osnutka ponudbe Higijenskega zavoda. Včeraj smo na kratko poročali o seji upravnega odbora Protituberkulozne lige v Celju, na kateri se je posebno mnogo razpravljalo o osnutku ponudbe Higijenskega zavoda Protituberkulozne lige, da bi prispevala k vzdrževanju Protituberkuloznega dispanzerja v Celju, ki ga upravlja Higijenski zavod. Upravni odbor je osnutek ponudbe odklonil, ker PL v Celju itak prispeva za vzdrževanje dispanzerja, daje tudi vsako leto večje vsote za zdravljenje in zdravljenje svojih podpirancev. Upravni odbor je na stališču, da PL v Celju, ki dobiva podpore od občin, podpira potrebne v svojem področju. V osnutku ponudbe Higijenskega zavoda je točka, po kateri naj bi PL dala ves denar na razpolago Higijenskemu zavodu. Upravni odbor je mnenja, da denar, ki bi ga dala HZ, ne bi služil izključno dispanzerju v Celju, temveč bi bili deležni tudi drugi dispanzerji. Na seji je bilo odobrenih 13 podpor po 100 din za dobo treh mesecev. Nato je bil izvoljen ožji odbor za prireditev Protituberkulozne tedna v Celju.

c Ljudsko vseučilišče priredi v ponedeljek v risalnici državne meščanske šole v Celju predavanje o temi »Biološki pogledi na židovsko vprašanje«.

c SK Jugoslavija sporoča vsem, da bo odpeljal avtobus iz Celja v Trbovlje v nedeljo točno ob 1 izpred kolodvora. Par mest je še prostih.

c Z obrezovanjem hmelja so že prišli. Po toplem vremenu zadnjih dni je hmelj že prišel

trg slabo ali srednje založen z morskimi ribami, ki so postale sedaj v postu mnogo dražje ko o bo-žiču. Včerajšnji dovoz morskih rib je dosegel okoli 250 kg, ko je drugače znašal tudi nad 600 in celo 1000 kg. Cene morskim ribam: sardelice 20 do 24 din (drugače 8 do 14 din), grlice 18, cipri 24, šarge 30, palamide 26 do 30, osliči 32 din kg. Na trgu je bilo tudi nekaj morskih pajkov, ki so bili po 20 do 25 din komad. Srednje je bil trg založen s sladkovodnimi ribami. Cene: domače postrvi 40, dunavske 24, ščuke 16 din kg.

Amerika bo opustila nevtralnost

Washington, 17. marca. AA. Reuter: Roosevelt je sprejel časnikiarje, in jim izjavil, da je razvoj dogodkov v Evropi pokazal potrebo, da sedanji kongres revidira ameriški nevtralnostni zakon. To vprašanje bi se moglo po Rooseveltovemu mnenju urediti na sejah, namesto, da ga dobi na njegovo priporočilo kongres v obliki poslanice. Ko so ga časnikiarji prosili, naj svojo izjavo pojasni, je Roosevelt časnikiarjem dejal, naj preberejo njegovo poslanico z dne 4. januarja t. l. Roosevelt je novinarje sprejel v navzočnosti pomočnika zunanjega ministra Sumnerja Wellsa.

Nemčija Italiji ni nevarna

Rim, 17. marca. AA. DNB. Današnja »Resto del Carlino« nastopa proti trditvam nekkih tujih listov, da bi Nemčija mogla nekega dne postati nevarna Italiji. List pravi med drugim, da morajo vsi tisti, ki bi tako mislili, vedeti, da sloni os Rim-Berlin na neomejenem vzajemnem spoštovanju in na popolni medsebojni lojalnosti obeh vevsil. Imamo prijatelja, pravi list, in s tem prijateljem pojdemo z rano ob rami do konec. Na koncu pravi list, da ni Nemčija ničesar storila, da bi mogla Italija kakorkoli dvomiti o njej.

Laval pojde v Rim

Pariz, 17. marca. c. Tukaj so se razširile vesti, da misli v Rim odpotovati že te dni bivši predsednik francoske vlade in zunanji minister Pierre Laval, in sicer ali kot francoski veleposlanik ali pa kot veleposlanik v izredni nalogi.

Pierre Laval bi naj šel v Rim zato, ker je znano, da se je njemu v letu 1935. posrečilo do-seči z Mussolinijem takratni sporazum in je tudi osební prijatelj Mussolinija. Zato menijo, da bi bilo najbrž ravno Lavalu mogoče doseči podlago za zblizanje in sporazum med italijanskim in francoskim stališčem.

lepo poganjati in nekateri so že celo pričeli z obrezovanjem.

c Trgovce Davorin bo najbrž oproščen. Včeraj je bila do 2 popoldne že tretja razprava proti celjskemu trgovcu Davorinu Golobu. L. 1938. je bil okraden, kmalu pa so ga obdolžili, da je vlom fingiral in tako prišel do zavarovalnine. Prišel je pred sodišče, ki pa ga je zaradi pomanjkanja dokazov takrat opustilo. Proti Golobu so dvignili prah nekateri, ki so pričali v njegovo škodo, tako, da je bil ponovno aretiran in izročen sodišču. Včera-j je bila že tretja razprava. Številne priče so govorile olajševalno za Davorina Goloba, precej obremenjevalno pa je pričal upokojeni orožnik g. Zagradnik. Golobov zagovornik je v enournem govoru utemeljeval Golobovo nedolžnost, navaial njegovo neoporečnost, izjave številnih prič ter predlagal sodnikom, da se komisijsko ugotovi po fakturah, če je imel g. Golob res kako množino blaga. Sodišče je predlog sprejelo in bo vso za-devo ponovno dobil preiskovalni sodnik. G. Goloba so izpustili. Vse kaže, da bo g. Golob najbrže oproščen.

Skofja Loka

Fantovski odsek in Dekliški krožek priredita v nedeljo na praznik sv. Jožefa zvečer ob 8 v Društvenem domu akademijo.

Jesenice

Kino Krekovega prosvetnega društva predvaja v soboto, 18. marca, ob 8 zvečer, v nedeljo ob 3 popoldne in ob 8 zvečer dva filma: »Gospo-darji valov in viharja«, »Ljubene maharadžee«. Izredna predstava: Matineja, v soboto 18. marca ob pol štirih. Spored isti, cene znižane.

Kranj

Predstojništvo mestne policije v Kranju poziva vse prebivalce občine Strazišče, da se v smislu uredbe o prijavljanju prebivalstva z dne 15. janu-aria 1930 (Uradni list 32/141 od 19. februarja 1930) prijavijo za bivanje najkasneje do 1. aprila 1939 pri tukajšnjem predstojništvu na policijski straž-nici, kjer dobijo tudi potrebne tiskovine.

Na prav lep način bo proslavilo tukajšnje de-lavstvo praznik svojega zaščitnika sv. Jožefa. Ob 8 bo skupna sv. maša članov ZZZ, po sv. maši bo ob 9 veliko delavsko zborovanje v dvorani Ljudskega doma. Zvečer bo istotam delavska aka-demija s prav pestrim in novo zamišljenim spo-redom.

K slovesnemu ustoličenju vojvod na Gosposvetskem polju

Dne 18. marca 1414 se je ustoličenje zadnjič izvršilo v starodavni obliki in v celoti. Ernest Zelezni. Še 1597 je poznejši nemški cesar Ferdinand II. zasedel knežji kamen in dajal odgovore v slovenskem jeziku. A še 1651 je vojvodski kmet nastopil in zadnjič ustoličeval, čeprav le vojvodovega zastopnika. Še 1728 se je ustoličenje vršilo v — deželnem dvorcu v Celovcu. Tam je sedaj knežji kamen. Šele 1800 je bilo prodano posestvo vojvodskega kmeta. Leta 1823 je umrl v Celovcu zadnji član njegove rodbine. A spomin na njeno zgodovinsko vlogo je bil še tako močan, da so ga na zadnji poti spremlile velike množice

Rajko Slapernik: Osnutek »ustoličenja« ki krasí dvorano Narod. skupščine v Belgradu.

Gojmir Anton Koe: Osnutek »ustoličenja«, ki bo krasil reprezentančne prostore banovinske palače.

1414 — 1939

Gosposvetski vojvodski prestol.

Mladinski listi in Vrtec

Med našo mladino so se v zadnjem času zelo razširili mladinski listi. To je prav hvalevredno in kaže tudi zanimanje staršev za vzgojo otrok. Najstarejši med temi listi je »Vrtec«, ki izhaja že 69. leto in ima za seboj prav lepo zgodovino. Saj so se v njem vadili naši najboljši književniki in priobčevali že tu biser, ki še danes bleste v naši književnosti. Omenjamo samo Levstika, Zupaniča, Finžgarja, Ketteja, Murna, Bevka... Pozneje se je »Vrtec« pridružil še »Zvončeku«.

Kmalu po prevratu je začel izhajati v Ljubljani »Naš rod«, ki ga izdaja učiteljska organizacija in je nekak naslednik bivšega tržaškega »Novega roda«. Po zaslugi učiteljskega se je list zelo razširil in ima čez 20 tisoč naročnikov. Medtem pa za »Vrtec« ni bilo nobene organizirane skupine, ki bi se zanj zavzela in bi mu pridobila primerno število naročnikov ter ustvarila materialno podlago za neoviran razvoj. Pri nizkem številu naročnikov pa tudi skrbni in zmožni uredniki niso mogli delati čudežev.

V tekočem letu je prevzela »Vrtec« Slovaška družba in mu s požrtvovalnostjo učiteljskega in duhovščine pridobila zavidljivo število naročnikov. Zato se je list tudi oblikovno in vsebinsko dvignil, kar mu vsi priznavajo.

V jubilejni številki revije »Misel in delo« pa je napisal urednik »Našega roda« članek, kjer se zaveda ob »Vrtec«, češ da se nekateri

ekstremno usmerjeni krogi poslužujejo pri agitaciji za »Vrtec« toliko sredstev, da »že rodo reakcije, kar ne more kulturnega boja ublažiti.« — Kdaj, kje in kako se je to delalo, ne izvem nikjer, čeprav objavlja »Učiteljski tovariš« vsako zadevščino glede »Našega roda«. Pač pa vemo to, da so nekateri ekstremno usmerjeni učitelji in upravitelji popolnoma ignorirali »Vrtec«. Vračali so vse izvide ali pa so list dolgo zadrževali, ne da bi ga vsaj pokazali učiteljskim in učencem. Na nekaterih solah tudi niso hoteli določiti poverjenikov med učiteljskim kot jih imajo drugi mladinski listi. Tam so morali to delo končno prevzeti katehetje. Kako je tako ravnanje v skladu z nepristranostjo, vzgojo in jezikovnim poukom, to je drugo vprašanje.

Uprava ima na razpolago še več dokazov nepravilnega postopanja nekaterih res ekstremno usmerjenih krogov in bo to po potrebi še pojasnila širši javnosti.

Vse pa kaže, da si hočejo nekateri po vsej sili kar prilastiti monopol naše mladinske književnosti in vidijo le svoje interese.

»Vrtec« v novi obliki in založbi najtopleje priporočamo. Čim več bo naročnikov, tem lažje bo tekmoval z drugimi slovenskimi mladinskimi listi, in bo svojemu starostnemu prvenstvu mogel dati tudi kvaliteto. To pa je želja vseh, ki ljubijo »Vrtec«.

Iz francoske književnosti

Pri Grassetu v Parizu je pravkar izšla nova knjiga pisatelja Jeana Giraudouxa. Roman ima naslov »Choix des elus« in je več mesecev izhajal že v »Nouvelle Revue Française«. Kritika podarja, da je s to svojo knjigo dosegel Giraudoux višek svojega ustvarjanja, prav tako kakor bi naj drugi peldesetletnik Mauriac dosegel višek svojega dela z romanom »Les Chemins de la Mer«, ki je tudi izšel pred kratkim pri Grassetu. Giraudoux je izreden pisatelj sodobne francoske književnosti. Prekoslil je vse, kar se tiče izražanja francoskega duha v obliki paradoksov. Poleg tega je G. velik mojster stila in jezika in bo zato tudi dobrim poznavalcem francoskega jezika njegovo delo ostalo nekako zastrto, ker je v njem vse preveč podob in slutenj, ki tako rekoč sproti izhlapevajo v melodiji jezika in dizeji. Pred leti je G. vsako leto napisal kako dramo, ki so vse imele močan uspeh na raznih francoskih odrih. Zanimivo pa je, da niti eno njegovo dramatično delo še ni prišlo na tuje odre. To hibo utemeljujejo prav s tem, da je G. premočan in prebogati v svojem jeziku in bi v prevodih njegova dela najbrž kar onemela, ali pa bi morala najti sebi enakega duha in jezik. V opravičilo tej zvestobi zgolj francoskemu duhu in jeziku pa omenjajo sedaj že zaporedoma razni »augurji« francoskega literarnega življenja, da bo G. prav kmalu postal član Francoske akademije.

Prijatelj politične književnosti bo zanimalo, da je sedaj pri Plonu pravkar izšel tudi že tretji del obširne monografije, ki jo je o pokojnem »apostolu miru« Aristidu Briandu napisal Georges Suarez. Je to najobsebnije delo, ki je bilo o tem francoskem državniku izdano po njegovi smrti in obsega tri debele knjige. Prav tako je v knjigi obdelan precejšen del vsega političnega in kulturnega življenja tretje republike, posebno pa obdobje po Dreyfusovi aferi in doba, ko se je francoska republika ločila od katoliške Cerkve. Kako zanimivo je to poglavje iz francoske politike, se vidi tudi iz tega, da je Raymond Hesse pri založbi Sorlot izdal istočasno še eno knjigo o Aristidu Briandu. Odlika te knjige pa je, da skuša vse Briandovo delo pokazati v luči sinteze.

Prav tako so na francoskem knjižnem trgu izšla še naslednja dela: Ivan Loukach je izdal knjigo o Musorgskem pod naslovom »Le pauvre amour de Musorgskij«; Alexandre Arnoux je izdal zbirko esejev o Parizu pod naslovom »Paris — sur Seine«; v zbirki »Naš stari Pariz« pa je Emile Magne izdal knjigo o Parizu pod Ludvikom XIV. z naslovom »Images de Paris sous Louis XIV.«

Pri Bloud et Gay pa je Maurice Carite že izdal knjižico o sedanjem papežu Piju XII. pod naslovom »Pie XII et la France«.

Toscanini pri ameriškem filmu. Sloviti italijanski dirigent Arturo Toscanini, nekdanji duša salzburških glasbenih iger, se je lansko jesen izselil iz Italije zaradi svojega idejnega stališča do fašizma. Živel bo odslej deloma v Ameriki, deloma po drugih državah, ki se kar trga za njegova dirigentska gostovanja. Wagnerjevo filmsko podjetje je Toscanini že pred časom povabilo, da bi prevzel glasbeno vodstvo pri filmu »Življenje heroja«. Film bo prikazoval življenje in stvariteljsko veličino Beethovena — motiv in snov, ki je ameriškanski film doslej še ni obdelal. Beethovena bo v filmu igral sloviti Paul Muni, znan iz »Pasteurja«.

»Vesti človeštva« in iz drugih mojstrskih del. Ker hoče podjetje dati filmu dostojno glasbeno-umetniško podobo, je prosilo za sodelovanje Toscaninija, ki je ponudbo sprejel. Film bo torej v vsakem oziru dovršeno in odlično delo.

Največja ameriška knjižna nagrada je Pulitzerjeva. Pulitzer je bil ustanovitelj časopisnega koncerna »New York World« in ustanovitelj omejenjene književne nagrade, katero je dobil tudi angleško pisatelj Slovenec Adamič pred leti. Življenje mecenata Pulitzerja bo tvorilo vsebino velikemu filmu, ki ga pripravljajo v Ameriki. Naslovno vlogo bo igral spet Paul Muni.

Preorientacija revije: »Mercure de France«. Nič novega ni, da se kaka francoska revija prav pri osnovah preusmeri. Tako se je zgodilo pred 50. leti z »Revue de deux Mondes«, ko je prevzel uredništvo slavni Brunnetière. Isto, se zdi, se dogaja sedaj z »Mercure de France«, odkar ji je vtičnil pečat svojega genija Georges Duhamel, velik prijatelj ubogih in iskajočih. Claudel je z enakomernimi napisal knjigo: »Duhamel et nous, Cahiers de la Nouvelle Journée 1938«, v kateri odkriva duha, ki ga lahko kristjani črpamo iz Duhamelovih knjig.

»Mercure de France« je bil prej naklonjen heterizmu in gnosticizmu, sedaj pa je dal prostor tudi verekim vprašanjem in verni, a vendar ostro kritični hagiografiji. Dvignilo se je zanimanje za vereke ideje in estetom, kritikom, gospodarstvenikom, politikom se je začel kazati nov človek, človek, ki ga žepa po spiritalnem, da celo po mističnem človečanstvu Hrepenenje po krščanstvu razodevajo tudi priznavajoči članki o Bloyu, preroku in mučniku; o Claudelu, o Cardonnellu, ki je edini izmed simbolistov, združil simbolizem z mislijo v duhu av. Franciška Asiškega in ki je v vsej jasnosti razodel to, kar je bilo Baudelaireju in Melarméju še bolesto iskanje. Tudi značaj romanov in novel se je spremenil. Pogled je postal v znamenju novo nastopajočega metafizičnega realizma ostriši, iskajoč, vprašujoč.

Po vsem tem si pa ne smemo predstavljati, da bi bila popolnoma racionalističen delom vrata zaprta. Razodeva se pa skrb za zapadno-krščansko, humanistično-spiritalno kulturno.

Prst s svete gore Rip poslali na svetovno razstavo v New York. — Te dni se je na podnožju črke legendarne gore Rip v Polabju, ki leži sedaj na sami meji, zbrala velika množica ljudi z načelnikom Narodnega sveta min. prosv. Kaprasem na čelu, da izkopljajo grudo prsti in jo pošljejo na českoslovaško razstavo v New York. Ob tej priliki je imel minister dr. Kapras lep in pomemben govor, v katerem se je spominjal daru ameriškanskih Čehov ob zidavi Narodnega gledališča, namreč zlatega kamna, zdaj pa jim Čehi vračajo grudo prsti s svete gore Rip, ki je vsakemu Čehu draga in polna spominov na junaki narod, ki tudi v katastrofah ne pada, ter daje vero v novo zmagoslavje. Poudariti hočejo tako Čehi s tem, da jim je ljubezen do rodne zemlje nad vse draga, da jo hočejo predati bodočim rodovom prav tako živo in da tudi izseljenec v Ameriki spominja na narod pod to goro, ki dela, živi in ljubi to njihovo zemljo. Tako bodo Čehi na simbolni način podčrtali svojo veliko ljubezen do rodne zemlje in poklonili svoji ameriškimi rojakom najdražje, kar imajo in ki odtehta zlatu: zemljo, česko zemljo, z vso slavo

Jedinstvo (Belgrad) : Ljubljana

V nedeljo ob 15.30 na igrišču SK Ljubljane. Predtekmata za prvenstvo LNP Hermes : Jadran ob 13.45.

SK Ljubljana obvešča ugledno občinstvo, da v smislu svoječasne sklepa in v zvezi s slabim gmošnim stanjem kluba znaša vstopnina v liginim tekam: Stojšče: člani 10 din, nečlani 15 din, tribuna: člani 15 din, nečlani 25 din. Damske: članice 5 din, nečlanice 10 din. Ob tej priliki ponovno opozarjamo, da se sprejemajo prikladi v članstvo na igrišču in v klubovem tajništvu, Beethovnova ulica 9. Uradne ure v tajništvu dnevno, razen nedelj in praznikov, od 17 do 19. Članstvo uživa popust le, če se izkaže pri blagajni s člansko izkaznico. Brez te nima nihče pravice do znižane vstopnine, na kar prav posebno opozarjamo cenj. članstvo.

SK Ljubljana ponovno prosi kakega dobrotnika, da bi sprejel na hrano brezposelnega aktivnega igralca. Blagohotna sporočila naj se odpošljejo na klubovo tajništvo, Beethovnova ulica 9, I. nadst.

Sportne zanimivosti

Krasen uspeh naših ping-pong igralcev v Kairu

Na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu so se naši igralci odlično držali. Že zadnjič smo poročali o uspehih naše reprezentance. Sedaj pa poročajo iz Kaira, da je med posamezniki dosegel Zarko Dolinar tretje mesto, skupaj z lanskim prvakom, ki je krčevito branil svoj naslov. Zadnji štirje igralci za prvenstvo posameznikov so bili: Poljak Ehrlich, Jugoslovčan Zarko Dolinar, Anglež (bivši Avstrijec) Bergmann in Čehoslovčan Vanja. V prvi borbi za finale je premagal Ehrlich Dolinarja z 2:1, 2:1, 2:1. V drugi borbi je uspešno Bergmannu, da je premagal lanskega prvaka Vanjo po ogorčeni borbi z rezultatom: 2:1, 2:2, 2:0, 15:21, 15:21, 2:1. V finalu je Bergmann precej lahko premagal Ehrlich z 2:1, 2:1, 2:1 in 2:1, 8 čemer si je Bergmann (Anglija) osvojil svetovno prvenstvo v namiznem tenisu za leto 1939. Na drugem mestu je Ehrlich (Poljska) in na tretjem Vanja (Češka) ter Zarko Dolinar (Jugoslavija). V finalni borbi žensk je Čehinja Depretisova premagala Nemko Pritzovo z rezultatom 2:1, 17:21, 16:21, 2:1, 2:1 in je s tem postala tudi ona svetovna prvakinja.

Razgovor zagrebških in ljubljanskih nogometašev

Na iniciativo zagrebških nogometnih krogov se bo vršil prihodnjo nedeljo v Ljubljani sestanek zagrebških in ljubljanskih nogometašev, da se pogovore o raznih aktualnih zadevah, ki se tičejo jugoslovanskega nogometnega sporta. Zlasti se bo razpravljalo o znanem zagrebškem predlogu, o katerem so slovenski zastopniki povedali evnejčasno le toliko, da hočejo počakati in da bi pomenil ta predlog, odnosno reorganizacija jugoslovanskega sporta v smislu tega predloga finančni udarec za slovenske klube. Zato prideta v nedeljo v Ljubljano zagrebška zastopnika dr. Kraljevič in Kovač, da se pojasnijo naspotja in nejasnosti.

Naši tenis igralci se v Bordigeri odlično drže

Na tenis turnirju je premagal Punčec Mitža z rezultatom 6:1 in 6:4 in se je plasiral za finale, v katerem nastopi proti Nemcu Henkelu, Florijanov pa se je po zmagi nad Madžarko Šomodgi (2:6, 6:4 in 6:2) plasirala za finale, v katerem nastopi proti Angležinji Šilerjevi. Pred tem je premagal Nemec Henkel Ceha Casko z rezultatom 9:7, 7:9 in 7:5. V dublu je premagal Punčec Mitž Bilo-Belo 6:2, 6:4. Punčec-Florijan proti Rore-Rorer 6:1, 6:3. V drugem kolu pa so bili tile rezultati: Punčec-Florijan proti Bido-Dololi 6:2, 6:3; Mitž-Enropen proti Vodička-Graus 6:2, 6:3.

Von Kramm preide med profesionalce?

Francoski tisk se mnogo bavi z znanim nemškim igralcem tenisa von Krammom in pravi, da bo šel med profesionalce. Sedaj prinaša celo neko njegovo izjavo in francoski tisk pravi, da veruje v prehod Kramma med profesionalce in to takoj po turnirju v Kairu.

26. redni letni občni zbor motokluba Ilirije

Te dni so se zbrali naši motociklisti-Ilirijani na svojem rednem letnem občnem zboru. Predsednik MK Ilirije g. Borštnar je pozdravil navzoče zborovalce kakor tudi zastopnike Zveze za tujski promet, Jugoslovanskega Turinjskega kluba, predstavnik tiska, in otvoril občni zbor. V glavnih obrih je opisal delovanje kluba v preteklem letu ter med drugim konstatiral veliko priznanje, ki ga je Ilirija prejela s strani vrhovnega evropskega motociklističnega foruma FICMa. Ljubelj 1939 je določen in vnešen v Evropski športni koledar kot svetovna prireditve. S tem je »Ilirija« za svoje uspešno delo na Ljubelju tekem 8 let prejela najlepše priznanje.

Iz izbrnega tajniškega poročila posnemamo, da je bilo delo MK Ilirije v preteklem letu — zares veliko; klub je tudi letos osredotočil vse svoje delo za izvedbo 25 letnega jubileja, a nadalje ga je vodila misel, da je treba dati tokrat tradicionalni ljubeljski prireditvi čim večjega poudarka. Vse svoje naloge je klub odlično izvršil. Uspeh letošnje ljubeljske prireditve je dal upravnemu odboru legitimacijo, da je zahteval za naslednjo ljubeljsko dirko termin od FICMa, kar je v polni meri uspešno. Dalje je iz tajniškega poročila razvidno, da je MKI v najboljših odnosih z vsemi Slov. motoklubi, katerim gre za resno delo na polju jugoslovanske motoristike. — Posebno zadovoljstvo je med članstvom vzbudila vest o pristopu nekaterih znanih motociklistov v klub.

Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je bilo klubsko gospodarstvo vzorno ter je odstopil odbor prejel pohvalo.

Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor z malimi izjemami, in sicer s predsednikom G. Borštnarjem na čelu.

Snežne razmere

Poročilo Tujkoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ 7. marca 1939.

Rateče-Planica 870 m: —10, sončno, osonje 15 cm snega, sren, prisojno kopno.
Planica-Slatina 950 m: —10, sončno, 25 cm snega, sren.
Planica-Tamar 1108 m: —9, sončno, 40 cm snega, pršilo.
Peč-Petelinjek 1440 m: —10, sončno, osonje 40 cm snega, pršilo, prisojno kopno.
Pokljuka 1440 m: —7, sončno, 60 cm snega, sren.
Dom na Komni 1320 m: —14, sončno, 145 cm snega, pršilo.
Dom na Voglu 1540 m: —12, sončno, 1 cm snega, pršilo.
Triglav Jezera 1683 m: —13, sončno, 210 cm snega, pršilo.
Dom na Kofcih 1500 m: —10, sončno, 60 cm snega, pršilo, po robovih spihano.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Subskripcijska doba za drugo in tretjo knjigo prof. Janka Mlakarja izbranih planinskih spisov traja le do 15. marca t. l.; v tem času znasajo cene v prednaročju za brošuro izvod din 45, za v polpatno vezan izvod 50 din, za vplavno vezan izvod 55 din in za v polpatno vezan izvod din 65. Naročniki prve knjige naj pohitijo a pravčasnim prijavi pri nakupu. Prijave sprejema le pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova c. 4-1 in vse podružnice SPD.

STK Mostje. Pozivajo se vsi aktivni igralci, brez oziroma, kateri skupini pripadajo, da se brezopozno javijo v nedeljo ob 8.30 z vso opremo na igrišču Ilirije.

ZFO

Jutri orodne tekme za prvenstvo ZFO v Celju

Jutri dopoldne ob devetih se prično v dvorani Ljudske posojilnice v Celju prve orodne tekme za prvenstvo posameznikov Zveze fantovskih odsekov. Nastopijo najboljši orodni telovadci ZFO, ki bodo dopoldne absolvirali najprej obvezne vaje, nato pa bo takoj (še dopoldne) absolvirala ona polovica, ki dobi manj točk, poljubne vaje. Popoldne ob tretji uri se pa prične akademija, pri kateri nastopajo z lepimi prostimi vajami celjski telovadci in telovadkinje, vmes pa tekmujejo finalisti v poljubnih orodnih in prostih vajah. Poleg njih nastopijo na orodju tudi oni, ki so že dopoldne absolvirali vse tekne, tako da bo imelo občinstvo priliko videti vse naše najboljše telovadce.

Akademija FO in DK na Ježici jutri zvečer

Fantovski odsek in Dekliški krožek na Ježici priredita jutri ob osmih zvečer v Cerkvenem domu zelo zanimivo akademijo, ki obsega osemnajst točk. Vse prijatelje naše mladine in lepe telovadke ter lepega petja vabimo, da v velikem številu obiščejo to prireditev. Cene običajne.